

**R. P. Christophori De Ortega È Societate Iesu, Quondam
Scolasticæ Theologiæ publici Professoris, ac ejusdem
Facultatis Præfecti ... Theologia Controversiarum
Dogmaticarum, & Scholasticarum, de Divina ...**

**Ortega, Cristóbal de
Lugduni, M.DC.LXXX.**

2. Doctorum placita aperta.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94285](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94285)

candum esse maiorem, quemadmodum totum quodvis atque integrum parte, & decurrit quovis generis illius extensio etiam maius in eo etiam genere absolute est. Hæc autem ratio in præfati non currit; cum facultas, & potentia cuiusvis boni moralis prosequutina, non infirmitas, sed virtus voluntatis sit, nec potentia defectiva, seu defectus potestatis, sed effectiva potestas, & potentia: quocirca ex impotentia Dei ad aliquod bonum, etsi alio minus, extensio minor divina libertas, & potestas, quam libertas creata sit, videtur contineri: et hoc spectat id ad maiorem intensiue libertatem divinam.

CERTAMEN I.

Quæstionis scopus, & sensus.

1. **N**on est autem quæstio de necessitate Dei ad optimum vtrumque volendum, sed solum efficaciter. Nam Deo volitionem ad omnia, etiam, quæ non sunt, sed pure possibilis sunt, & in ea quæ de facto sunt, secundum possibilitatis suæ statum fieri necessario, vel libere pro opinionum diversitate (contra quas supra egimus) valde committere sententiæ quin à Doctore videretur, etiam ex his, qui pro necessitate Dei ad optimum sunt, ratione optimi, vel melioris ad alterutro modo divinam volitionem erga possibilia admittendam, vel abiciendam fateatur: etsi autem nos ad ipsam possibilitatem divinam voluntatem alterutro modo fieri negemus; aut in omnium existentiam fieri pro libito inefficaciter desiderio posse, optimi ratione non attenta asserimus. Ex quo inferius forte efficaciter conclusionem nostram confirmabimus, cum autem de necessitate ad optimum inquitur, de optimo efficaciter adeo volendo rebus secundum se, & bonitatem suam seu physicam, seu moralem, seu conducentiam ad bonum intrinsecam, secundum etiam Dei terminant volitionem disputatur: Nam, quæritur a voluntate divina, quæ in ipsis impletur, denominatur, extrinsecus creata præ non creatis, & factis optima esse citra dubium est: eo siquidem sensu Damascenus Dialogo contra Manichæos, circa med. ac. verbus finit Anselm. cap. 10. & 11. reliqui Patres, immo & Catholici omnes, quidquid Deus vult eo ipso bonum, & iustum esse fateantur.

2. **P**rimus quæstionis sensus. An Deus ita ex infinita sua bonitate, & ad bonum summe expedita, promptaque voluntate, aliis semotis, feratur in optimum, ut non possit non illud efficaciter velle, & producere? quo sensu Theologorum, Catholicorumque nemo Deum teneri ad efficaciter amandum, & præstandum optimum admittit: si enim recideret in errorem VII. c. 1. faterique tenebatur, optimum hoc ex creatis ab æterno esse, Deo nimirum coævum contra scripturam: neque aliud producere potuisse, quam produxit: nec potuisse facere meliorem, immo nec aliam, quam facturus sit, feceritque facere posse: quod si suo ordine necessario fieri à Deo possibilia autem, ut prius ex eis optimum faciendum sit, deinde quod ipsi in bonitate proximis: fiet inde possibilia tandem omnia, etsi posterius, & posterius natura esse facienda saltem in genere, & specie sua: ut nequeat non speciem omnium aliquod individuum absolute maneat; immo neque illius aliquod individuum: siquidem numero maiore creata bonitas absolute maior est, & augebitur: quæ omnia, & singula absurdissima, & contra omnes Patres, & Theologos sunt, ut supra contra VII. c. 1. sum ostendimus, & Dei in creaturis faciendis libertatem prorsus eliminant.

3. **S**ensus igitur quæstionis huius inter Catholicos non est de omnimoda necessitate Dei ad optimum, cum quoad speciem, tum quoad exercitium, siue contrarietatis, & contradictionis: vtraque enim asserita, nulla Deo in suis operibus libertas dogmatica relinquitur: ergo de necessitate Dei quoad speciem, seu quasi contrarietatis ad optimum præfatus est quæstio, ut quævis, tam optimum, quam deterius omnia possit absolute efficaciter

non velle, seu nolle producere, ac subinde universa, & singula libere absolute, atque ita, ut non producere poterit, omnino producat, ut fides docet; aut eam in eis edendis necessitatem absolute patitur, ut casu, quo aliquid efficaciter voluitur producatumque sit, ex ibi propositis optimum, seu melius ex ipsis velle efficaciter, & producere teneatur, non autem deterius: & id quidem dupliciter adhuc intelligi potest, vel absolute è solius bonitatis, & voluntatis divinæ inclinatione, quæ ad optimum, seu melius sit determinata, vel saltem ex aliqua suppositione: nimirum intentionis libere efficacis Dei alicuius finis consequendi, vel alicuius rei, aut rerum tam productarum: verbi gratia, supposita universi huius voluntate efficaci Dei libera, cuiusque subinde productione. Quibus suppositis necessitas Dei ad optimum, seu melius absoluta non erit: quandoquidem libertatem Dei in intentione finis, vel in voluntate efficaci condendi universum exercitum ea necessitas supponit: quare solum erit Deo eiusmodi necessitas ex suppositione.

4. **S**ecundo adhuc ex suppositione alicuius intentionis, & voluntatis, & alia suppositione quæstio procedit. Nempe, quod in aliquo, vel aliquibus generibus faciendorum optimum esse possit, siue in essentialibus rerum prædicatis, siue in accidentalibus, aut earum dispositione, administratione obiectiva: si enim optimum, ex quo perfectius aliud, siue essentialiter, siue accidentaliter esse nequeat, possibile non sit, quæstio de subiecto non supponenti, atque in terminis implicans erit: & cui proinde respondendum necessario sit suppositi negatione, ut vere, beneque respondeatur. Hinc tertio adhuc ex finis efficaciter intenti sub quavis etiam mensura obtinendi, si plura æque ad ipsum obtinendum equalia prorsus media sunt, ad nullum præ alio efficaciter eligendum, & apponendum Deum necessitatum manere extra quæstionem est: siquidem ex intentione, quantumvis efficaci, finis ad id solum determinatur voluntas, ut eligat, & apponat id, sine quo obtineri finis nequit: ex eo autem, quod æque medio alterutro possit, solum determinatur, ut alterutrum eligat, & apponat, nec vtrumque omittat: quare vnius præ alio electio, & appositio libere voluntatis electioni relinquatur. Aduerto tamen nostrum Ruiz d. 9. sect. 1. num. 6. ad mensuram finis efficaciter intenti perperam computare, quod finis per hæc determinate media præ aliis obtineatur: ea siquidem finis solum intentio non est, sed & illorum præ aliis mediotorum efficaciter electio: qua posita, & determinata, aliorum electio est, consequenter impossibilis: quare quæstioni præfati (quæ de necessitate antecedente ex suppositione intentionis seu alterius voluntatis efficaciæ anterioris Dei de aliquo etiam sub tali mensura obtinendo tota est) locus non remanet.

CERTAMEN II.

Doctorem placita aperta.

1. **I**n quæstione igitur præfati plures excogitari possunt pro affirmante parte opiniones duæ pro absolute Dei necessitate ad optimum ex intentione finis, vel voluntate alia efficaci, verbi gratia, creandi mundum præsuppositis pro duplici generis necessitate, nimirum physica, & moralis: Physica est in præfati, qua Deus decreverit, si casu, quo ex propositis obiectis creatis electurus esset non optimum efficaciter eligeret, atque operaretur, sed deterius. Moralis solum est vehemens quædam voluntatis divinæ inclinatio ad optimum præ minus bono, cui, moraliter loquendo, nequeat nisi ægerime resistere, etsi physice absolute possit: quemadmodum mater, etsi physice filij imminentem iugulationem à se impedibilem videas, possit non impedire; aut non impedire moraliter, nequit: quare necessitata moraliter est ad eam impediendam ex naturali materno affectu erga filium: vocatur autem necessitata moralis, quia contra tam vehementem inclinationem ad oppositum obniti tantaque illam difficultate superare, vel nunquam mos est, quia est absolute fieri physice possit, vix rarissime contingit.

Continget: idcirco in iure leges, & præcepta de rebus non, nisi maxima difficultate superata, exequendis de re impossibili absolute censentur, quia iudicio hominum, vñ communi edoctorum, pro impossibili eorum executio reputatur. Non addidi tertium necessitatis metaphysicæ membrum, quia respectu Dei in suis decretis efficacibus ab alia superiori causa independentis physica, & metaphysica necessitas, & determinatio eadem prorsus antecedens determinatio, & necessitas est; etsi in causis creatis determinatis ad agendum, (cuiusmodi naturalium causarum est) antecedens physica necessitas, valde à metaphysica sit diuersa, vt de medijs formalibus, vt futura à Deo cognoscantur, præsertim contingentia, opportune obseruamus, ostendimusque controu. 2.

2. Prima sententia asserit Deum determinatum esse, ac necessitatem physicæ, quoad speciem ad optimum, immo & metaphysicæ (quasi hæc supra physicam aliquid addat) ad optimum efficaciter volendum, & præ minus bonis eligendum, quin aliquam suppositionem voluntatis efficacis diuinæ requirat: ita expresse noster Antonius Perez Valiende d. 6. de volunt. cap. 5, conclus. 1. num. 41. eamque probat ex Patrum testimonio, & sententiis, quas per sectiones fere totas disputationis 9. & 10. longissimarum recitat Ruiz ad capita summam in se redactis cap. 4. eo enim omnes tandem euadunt: Deum, si non eligeret, ac faceret meliora, deterioribus omissis, non fore Deum, & quidem, si Patrum sententia hæc sono, ac significatu rigido, atque, vt absolute sonat, accipienda sit, nec occasione eam proferendi, aliusque ex contextu, & intento Patrum attentis, quæ certamine 3. expendimus, id omnino probant. Secunda huius Authoris probatio ex eo principio ab ipso statuto cap. 1. 2. & 3. ductoque discursu ad dictis ab eodem disput. 5. nempe, omne à Deo eligibile æqualis bonitatis esse respectu Dei electuri quætionem destruit, Patrum testimonio, quibus suam conclusionem hic probat, aduersatur, ac insuper his etiam prætermisissis oppositam probat conclusionem. Nam si respectu Dei electuri, & electionis diuinæ de quouis obiecto perfectioni, vel imperfectiori æquale virtutemque est æquæque bonitatis, & honestatis erit diuina alterutrius electio: vnde determinatur ad perfectiorem electionem determinatur. Cæterum si attendit hic Author ibi, & locis ad quæ se refert, legatur, præteriti quætionem non responderet, quæ alteri de æqualitate diuinarum volitionum, circa quæ, vis obiecta, ad dispositionem de moribus Dei virtutibus spectanti: in præteriti ergo physicam Dei ad optimum necessitatem absolute, nullaque facta suppositione asserentem (hoc Recentiore excepto) nullum Authorem reperio; etsi Doctorum reliquorum pro alijs affirmantibus fundamenta, hanc etiam, vel nihil, (quod verius est) probent: innominati tamen Recentiores ab Herize d. 20. cap. 5. de optimo in genere moris (non in physico) efficiendo necessitatem Deo absolute assignant.

3. Secunda sententia physicam necessitatem nullatenus Deo esse, admittendam verò esse in Deo moralem ad optimum, præ imperfectiori, eligendum, necessitatem. Ita noster Granadus 1. p. 3. verum si eius ratio attendatur, nomen solum, non autem rem necessitatis physicæ Dei ad optimum (quam solis vocibus negat) exhorruit; si quidem, ex Patrum testimonio, & rationibus pro sua hac morali necessitate adtribuenda Deum non fore Deum si ab optimi præ minus perfectio electione deficeret, absolute concludit: quod è physica solum necessitate ad optimum concludi potest: qua etiam in re se, vel suam de necessitate physicæ mentem moralem voce texisse, vel auribus, singularitatis, & nouitatis timidum, temperasse, vel proprium necessitatis moralem significatum non attendisse satis ostendit: etenim eius significati explicatione, à nobis num. 4. ex proprie dicta morali necessitate defecit: referri potest: quare Granadum pro prima sententia censco recensendum. Pro hac verò secunda sententia proprio sensu morali necessitatis Dei ad optimum de se, ac nulla suppositione alterius anterioris efficacis voluntatis diuinæ moraliter necessitati vnum (æstimatione tamen mihi mille) Authorem video Patrem Sebastianum Izquierdo docta scientiarum sua Pharo notissimum, ex an-

triquo familiarem ac in Philosophico, & Theologico Magisterio collegam meum: quem propterea, ac propter ingenij præstantiam ingeniosos Murcianos Recentiores pluribus in locis nominati, & quia tunc, cum prælo scriberem, Primariam Marcæ cathedram regebat. Hic ergo ingeniosus Magister moralem necessitatem vniuersi Dei ad optimum asseruit, vt autem erat ingenio præditi, & subtili morali necessitatis à physica valde diuersitatem percipit, & explicuit, vt nos citato n. 4. explicationis, sicque facile illationem à necessitate morali minus bene intellecta ad physicam, ac metaphysicam vitans, ac subinde defectum in se Deum, si minus boni electio, ne necessitati morali non inferretur: quo etiam sensu moralem necessitatem hanc Dei ad optimum aduinit Beatus 1. p. c. 12. num. 6.

4. Tertia sententia ex suppositione voluntatis creati vniuersum hoc optimum quod in eo est ex physica necessitate Deum velle efficaciter producere debere asseruit; ita planè Raymundus Lullius: ex eo siquidem principio generali incarnationis (quod optimum mundi huius creandi atque creati opus erat) efficacem voluntatem diuinam, & executionem ex necessitate physica Dei mundum efficaciter decernentis obuenisse intuebatur, vt ex eius scriptis constat, ac insuper ex eius doctrinæ addiditissimis intelligentissimis testibus: à quibus vñ rationem, & etiam hanc Lullij mentem didicisse testis omni exceptione maior nobis est Valquez tom. 1. in 3. p. d. 1. cap. 1. cum quo obinde in eum sensum interpretari sumus Lullium controu. 1. de incarnatione d. 1. q. 1. certant. Noster Ruiz de Montoya eruditissima sua d. 9. citata, quam volens sententiam inducere à Lulliana hac (me iudice) immò neque à prima deuiauit. Ait siquidem ex suppositione creationis vniuersi huius, si optimum non velle efficaciter, sed loco illius deteriori, cum quoad creaturam v. g. aliud incarnationem inferius, tum quoad accidentalia, v. g. dispositionem, ea qua mundum disposuit, & administrat deteriorem, Deum non fore: quod è sola physica necessitate ad optimum deducitur: eoque rigido sensu Patrum, quæ refert testimonia intelligenda contendit, etsi sententia huius horrore voce morali necessitatis voluerit extenuare, vt de eius discipulo Granado dicebamus num. 6. immò si vniuersaliter sententiarum, quas ex Patribus recitat rigido, quo ille vult, sensu intelligantur, attendaturque rationibus, quibus ipse conclusionem probat, vniuersum ac nulla suppositione facta Deum ad optimum decernendum, & exequendum necessitate, voce morali, re physica, teneri sensibile dubitet nemo: etsi probationes, cum ab autoritate, tum à ratione vniuersum probaturas subitens, sect. 1. n. 10. concludit, sub init. semper se in ea disputatione de optimo relictæ ad notam feriem creatorum, & creandum in vniuerso probatur.

5. Quarta sententia (si cum tertia, & prima sententiam Ruiz recitatam nolis confundi) asserit ex intentione efficacis Dei alicuius finis sub certa mensura præsupposita Deum ad optimi medij electionem, & executionem teneri, si vniuersum optimum sit ad illum in tali mensura obiectum, si enim æqualia plura adesse præstio possint, nullum eorum melius alijs, nedum optimum est, & hanc necessitatem physicam esse merito asserit Ruiz sect. 1. citata n. 4. Huic sententiæ valde fauere videtur Anselm. lib. 1. c. 16. & 17. Richard. Victor. t. 8. de Incarnat. Verbi, etsi enim suppositionem solum peccati ad hanc verbi incarnationem necessario decernendam, & apponendam commemorant, tamen dubitandum non est, quin reparandi ab illo hominem intentionem efficacem Dei in illa suppositione contentam ac subintelligi voluerint Patres doctissimi qui peccatum secundum se ac præcisè Dei incarnationi nullatenus conuenienti ignorare minime poterant: quare horum Patrum eadem, summum, est cum ea, quæ alijs Patribus tribuitur. Nempe ex intentione efficaci reparationis hominum à peccato ad optimum eius reparationis medium necessitatem Deum physicè fuisse, ac subinde efficaciter intentionem antecedente determinatione & necessitate per actionem liberam efficacem intentionem à se ipso in deteriori liberam efficacem intentionem à se ipso in deteriori inducunt teneri. Patres qui ita expresse scripturunt retulimus contr. 1. de incarnat. d. 1. q. 1. & explicationem sensu eorum literatissimo quædamque vices qui regulas

pro hac sententia stare videbantur: quorum aliam nunc pro eis, & reliquis interpretationem satis eorum contextui, & diffusibus addo: locutus scilicet ex non præsupposita reparationis hominum à lapsu præcisè, & absolute intentione; sed cum talibus modo, & circumstantiis, cum quibus non nisi per incarnationem, v. g. posset obtineri, ac proinde incarnatio medium unicum esset: quare rigore sermonis non optimum, cum nulla alia forent, ex quibus, seu comparatione quorum optimum esset, vel si alia media ad eum modum: & mensuram reparationis intentæ Deo suppetent; intentio tamen Dei vt in eo modo, & mensura, non nisi per medium illud finis obtineretur. Omnino fuit: quæ ratione intentio non præcessit electioni medijs illius, sed eodem actu, & actu, & finis & medium simul, eademque libertate volita à Deo fuisse, vt dicebamus n. 3. sub finem quare extra præsentem controu. Patres istis sunt locuti.

CERTAMEN III.

Vera sententia affirmantis vniuersim exclusioni contradicens stabilitur.

1. Prima conclusio: Deus de se, nullaque suppositio-
ne alia efficacis voluntatis Dei, & productionis re-
rum facta physice ad optimum efficaciter præ deteriori
eligendum, & efficiendum necessitatus non est, est omnium
fere Theologorum conclusio, cui expresse nemo ausus est
adversari, eandem quidè Raymundi Lullij genium, qui ad
physicam necessitatem Dei ad decernendum, exequendum-
que optimum incarnationis verbi opus mundi huius effi-
cendi decretum efficacis supponit: etsi, vt notabamus eius
ratio de necessitate Dei de se physice ad optimum absq;
nullo libero Dei decreto præsupposito vniuersim, & abso-
lute probet. Adeo est de absoluta Dei, de se se solum, phy-
sice necessitate ad optimum efficiens, atque naturali ratio-
ni horrida conclusio: quod rursus patet ex nominis ne-
cessitatis moralis abusu, quod Recentiores alij, non simi-
lem modo, sed eandem re ipsa, ni fallor, conclusionem
necessitatis physice Dei absolute ad optimum quam sen-
tientes, obtulerunt: ne physice necessitatis nomine as-
serta nimis pudorem Theologicum soluisse viderentur,
atque à sua conclusione præ horrore Scholasticos arce-
rent, est igitur contra hosce omnes prima hæc nostra
conclusio, qui quouis nomine Dei de se physice neces-
sitatem ad optimum extrinsecum dixerint.

2. Patrones pro ea antiquos in terminis ipsis, vt aiunt,
vix vltimè referre possumus: quia questio in terminis ab
antiquis intacta, apud nostrum Ruiz, eiusque discipulum
Granados recens est nata: etsi primus mundi huius
assumunt Doctores ex antiquis plures hinc inde, quasi
magis eruditione, & longissimis discursibus inducat; fa-
cilius tamen clariusque pro nostra negatiua conclusione
adducuntur: etenim omnes sancti Thom. interpretes 3. p.
quæst. 1. ubi de necessitate Dei decernendi incarnationem
agunt, nostræque conclusioni aduersam erroris in fide no-
tat Bartholom. Medina, Soarius verò temeritatis d. 4. de
incarnat. sect. 2. §. Dico secundò, & 1. p. q. 19. a. 3. & q. 2. s.
art. 4. ad 4. Caiet. Bañes, Zumel, Nazari, Nauarrete, Ripa,
Pescu, Cipulus Molina, & Vasquez, qui 3. p. d. 1. c. 1. in
lullium vique ad censuras inuoluitur, quod adhuc ex sup-
positione creationis mundi, necessariam incarnationem
ex ratione generali, quod Deus optimum decernere, &
facere teneatur, sicuti, & reliqui Doctores eam quæstio-
nem ibi tractantes, item Magister in 1. d. 44. & in 4. d. 1.
vbi etiam interpretes omnes, quorum nemo Deum ad
optimum, necessitatum non esse non supponit: nemoque
etiam ex iis qui aliqualem incarnationis asserit, non ali-
quam intentionem efficacem Dei de hominum repara-
tione, seu cum summa gloria sua per incarnationem solum-
modo possibili, siue ex toto rigore iustitiæ incarnationis
necessitatem defendit. Sed speciatim vniuersalis neces-
sitas Dei ad optimum, siue in genere physico, siue morali
& passio expressius negant. Scotus in 1. d. 44. citata q. 1.
Valencia 1. p. d. 1. q. 2. s. p. 3. Heriz d. 2. c. siue vlt. de volunt.
c. 4. a. 2. 6. omnium Theologorum eam appellans. Alarcon
Christoph. de Orrego, de Deo vno. Tomus 11.

tract. 3. d. 3. c. 3. ac reliquis magis ex iustituro, & fuscè Ar-
riaga 1. p. tom. 1. d. 2. 7. tota, sect. 4. de volunt. Dei præsertim
à sect. 2. ubi eam dilucide probat ex S. Thom. 1. p. q. 19. a. 3.
diuine voluntati solam necessitatem, ex suppositione, quod
velit, concedente sicuti & q. 2. s. & 1. contra gentes cap. 80.
probante vbiq; ex independentia Dei à creatis omnibus;
eorumque, tam physica, quam morali bonitate creata, in-
create extrinsecè independentiam, in connexionem ac
non indigentiam ad bene, siue ad melius esse: stant pro
hac etiam conclusione Cardinal. Lago d. 2. de incarn. sect. 1.
num. 3. & Bernal. d. 3. sect. 1. n. 2.

3. Immensum pene esset Patrum testimonia, quibus
conclusio probaretur recitare. Dedimus plura q. 1. cert. 4.
hanc conclusionem continentia, & exemplum adhibentia
in voluntate efficaci incarnationis, adhuc ex intentione
efficaci Dei de nostra reparatione post lapsum Adami, &
nostri omnium in peccatum, (necum absolute, & secun-
dum se spectato Deo) in cuius voluntate efficaci exemplum
aduersarij ponunt. Aiunt enim Patres, cum ibi citati &
recitati, tum controu. 1. de incarnat. d. 1. q. 1. poruillo
Deum, adhuc posita ea intentione non incarnari, ac nos
per alia remedia redimere, etsi eius executio, cum phy-
sicè, tum moraliter obiectiue optima sit. Arque aliter cen-
sentes, stolidos vocat Augustinus 13. de Trinit. cap. 10.
ab illis verbis, *quis adeo despirat*, rationemque subiungit,
quia Dei potestati cuncta, creata, aequaliter subiacent:
quod ipsum ait de agone Christiano cap. 11. Non autem
in prælectione inferioris, præ optimo, cuncta aequaliter
subiacerent, si ad optimum determinatus esset physice,
vt aduersarij pro prima sententia relati, immò & relati
pro secunda, qui physicam, vt diximus, necessita-
tem Dei secundum se ad optimum moralis necessita-
tis nomine, & abusu rectam defendunt, vt osten-
di: quod, vt eorum euasione inuoluitur referen-
dis & refellendis parcam, hic semel pro omnibus
argumentis, deinceps etiam instruendis, semel di-
xerim.

4. Et de iis quæ vltato, vel innutito, vel monstro-
se à Deo sunt (quæ vtique deteriora sunt) siebat Aug.
epist. 101. *Habent omnia causas suas, atque rationes re-
ctas, & incusabiles, quæ Deus, vel vltato, vel innu-
tato operatur*: quibus ait recta ratione, & moraliter bo-
ne, absque vlla mali moralis, aut physici Deo tribuendi
suspensione, creata deteriora de se physice: quare, & mo-
raliter ex obiecto suo deteriora velle efficaciter Deum,
atque operari posse: quam rationem sæpe exemplo elec-
tionis prædestinati præ reprobo approbat, & confirmat:
maxime q. 16. de veteri testamento, quia in electione
vnius misericordia, in non electione alterius iustitia clu-
cet, quarum vtræque secundum rectam rationem & hone-
statem est, vt vnius defectus alterius præsentia supplea-
tur, si aduersus misericordiam; si noluerit iustus: quod ipsum
in volitione efficaci minus perfecti præ optimo obie-
cto, siue physice, siue moraliter reperitur. An verò
Dei volitio (circa quodcumque obiectum de se ho-
nestum perfectius, vel imperfectius sit) atque per-
fecta physice, & moraliter debeat censeri? Ad dis-
putationem de virtutibus moralibus Dei deinceps ha-
bendam spectat. Huc etiam faciunt quæ ex scriptura
recitabamus citata quæst. 1. certam. 2. vt expendenti pa-
tribus, clarescitque amplius ex rationibus subiiciendis pro
præsentis conclusionis, quarum aliqua ad conclusionem
dogmaticam ea quæst. assertam deferendam, vel ad præ-
sentem nostram aduersa sua deserta vi consequentia ad-
uersarios cogent.

5. Probatur primò: à ratione ex independentia, &
inconnexionem Dei à quouis obiecto extrinsecò, adhuc
possibili, necum exercitò, & actu apponendo: atqui
ex necessitate physice Dei ad optimum extrinsecum, siue
physicum, siue morale, atque ex necessitate morali,
abusiuè dicta, quam hac conclusione impugnamus in-
fertur connexio, & dependentia Dei ab aliquo extrin-
secò, non solum possibili (quod tolerabilis in Theolo-
gia est) verum actu, & exercitò apponendo: ergo im-
plicat eiusmodi necessitas Dei ad optimum. Minor pro-
batur: quia connexio, & dependentia physica, &
realis ab alio, tanquam à termino suæ entitatis,
seu existentia est non posse vnum existere in se,
quin existat aliud: atqui posita hæc necessitate
suis